

ZINĀTNISKAIS UN STUDIJU DARBS LAUKSAIMNIECĪBAS FAKULTĀTĒ
SCIENTIFIC AND STUDY PROCESS IN THE FACULTY OF AGRICULTURE

Dzidra Kreišmane
LLU Lauksaimniecības fakultāte
Faculty of Agriculture, LUA

Abstract. There are four specialities in the Faculty of Agriculture: Field Crops, Horticulture, Animal Science and a new study program – Business Managements in Agriculture. Priority at the Faculty in this period is given to gradual transition to higher self-sufficient studies.

Progression of the Faculty is defined by the changes both in agriculture and in the whole countryside of Latvia. It is necessary for the development of countryside to have well-educated specialists who are abundant with initiative, knowing and responsible for taking decisions.

Research and scientific institutions at the Faculty of Agriculture are the basis for upgrowth and highest qualification of teaching staff, students and post graduate students. During the period of 1995 – 1998 the scientists of the Faculty were involved in 22 several scientific projects supplementing the state budget for approximately 300000 lats. Cooperation with scientists from research centres, plant breeding stations and research institutes in Latvia gives the best results of scientific work.

Latvijas valsts atjaunotnes pirmajā desmitgadē lauksaimniecība un Latvijas lauki kopumā pārdzīvo būtisku pārmaiņu posmu. Zemes reforma, privāto saimniecību veidošana un ar to saistītās sociālās problēmas laukos ir procesi, kuriem līdzī nāk virkne pozitīvu izmaiņu, taču līdztekus ir arī negatīvas sekas. Būt saimniekam uz savas zemes ir svēts pienākums pret Latvijas valsti kopumā, un tas zemes kopējā vieš pašlepnumu par labi padarītu darbu. Blakus tam ir nenokārtotais lauksaimniecības produkcijas tirgus un nestabilie ienākumi. Tai pat laikā laukos dzīvo cilvēki, kuriem nav privātīpašuma un kuriem trūkst iniciatīvas pašiem uzsākt uzņēmējdarbību. Šāda situācija zināmā mērā liecina par krīzes pirmsākumu lauksaimniecībā un laukos kopumā. Šajos apstākļos arī Lauksaimniecības fakultātei kopā ar zinātnisko iestāžu zinātniekiem, ir jārod risinājums. Atrodot pareizos variantus krīzes pārvarēšanai, var panākt būtisku virzību uz lauku un lauksaimniecības attīstību.

Lauksaimniecības fakultātes plašā zinātnisko pētījumu un mācību bāze kalpo jaunu izstrādņu un ieteikumu radīšanai, jauno speciālistu apmācībai un esošo kvalifikācijas celšanai. Pēdējos gados fakultātē studē ap 700 pamatstudiju, maģistrantūras un doktorantūras studenti. Fakultātē nemitīgi notiek pilnveides process, uzlabojot materiāli tehnisko bāzi, kā arī studiju plānus un programmas atbilstoši mūsdienu prasībām. Ir sākusies pāreja uz studentu patstāvīgā darba īpatsvara palielināšanu, lai augstskolā notiktu studiju process šā vārda īstajā nozīmē. Tādēļ svarīga loma ir zinātnes un izglītības integrācijai.

Laukkopības institūta mācībspēki pētniecisko darbu veic Mācību un pētījumu saimniecībā «Pēterlauki», kur profesora A.Ružas vadībā notiek plaši pētījumi par graudaugiem, selekcijas darbs profesores I.Belickas vadībā, pētījumi par daudzkomponentu zālāju augšanas faktoriem profesora A. Adamoviča vadībā, ilggadīgi pētījumi laukaugu augsekas stacionārā Laukkopības katedrai un dažādu mēslojumu veidu pētījumi Augsnes un agroķīmijas katedrai. Būtiska pētījumu bāzes vieta ir Skrīveru zinātnes centrs, kur kopā ar pieredzes bagātiem zinātniekiem strādā virkne jauno pētnieku. Nopietna ir institūta sadarbība ar Stendes un Priekuļu Selekcijas stacijām un Malnavas lauksaimniecības tehnikuma Zinātnes nodaļas darbiniekiem. Bez tam zinātniskā pētniecība dažādu projektu ietvaros notiek LLU Mācību un pētījumu saimniecībā «Vecauce», kā arī Latvijas zemnieku un citās saimniecībās.

Lopkopības institūta zinātnisko pētījumu bāzes vietas ir Zinātnes centrs «Sīgra», MPS «Vecauce» un Zirgkopības mācību centrs «Mušķi». Zinātniskās izstrādnes saistās ar dzīvnieku ēdināšanas un dažādo mājdzīvnieku audzēšanas problēmu izpēti. Būtisks ieguldījums Latvijas lopkopībai ir profesora J.Latvieša izstrādātais mājdzīvnieku ēdināšanas teorētiskais pamats. Laika ritējums un zinātnes un ražošanas attīstība pasaulē prasa pilnveidot iepriekšējo. Profesora U.Osīša sadarbības rezultātā ar Latvijas Lauksaimniecības Konsultāciju un Izglītības Atbalsta centra speciālistiem ir ieviesta jauna barības līdzekļu vērtēšanas sistēma, un saskaņā ar to izstrādāta datorprogramma sabalansētai barības devu sastādīšanai liellopiem.

Profesores A.Veģes vadībā notiek pētījumi par kvalitatīvas cūkgaļas ieguvī, veidojot cūku krustojumus. Pētnieciskais darbs par zāles lopbarības gatavošanu, īpaši par kvalitatīvas skābbarības ieguvī, notiek profesores I.Ramanes vadībā.

Dārzkopības institūts zinātnisko pētījumu veikšanai sadarbojas ar Dobeles Dārzkopības selekcijas un izmēģinājumu stacijas un Pūres Dārzkopības izmēģinājumu stacijas zinātniekiem, kur tiek izstrādāti arī maģistrantu un doktorantu darbi.

Plaša ir Lauksaimniecības fakultātes zinātnieku sadarbība ar ārzemju kolēģiem. Profesore I. Turka kopprojektos ar Dānijas un Zviedrijas zinātniekiem risina integrētās augu aizsardzības jautājumus. Profesora A.Kārklīņa starptautiskās zinātniskās aktivitātes ir pamatā pasaulē atzītās augšņu klasifikācijas sistēmas ieviešanai Latvijā. Nozīmīgs ir fakultātes zinātnieku ieguldījums Labas lauksaimniecības prakses nosacījumu izstrādē.

Lauksaimniecības fakultātes zinātnieki laika posmā no 1995. līdz 1998. gadam ir publicējuši 13 mācību grāmatas, 195 publikācijas starptautiskos izdevumos un LLU zinātniskajos rakstos, 447 publikācijas nozaru žurnālos, ir saņemtas 8 autorapliecības, licences un patenti, ir bijusi aktīva līdzdalība konferencēs, semināros un izstādēs. Zinātnieki vada vai ir iesaistīti apmēram 22 Latvijas Zinātnes padomes, ministriju un starptautiskos projektos. Tas ir devis iespēju piesaistīt papildus budžeta līdzekļiem studiju un pētniecības materiāli tehniskās bāzes uzlabošanai ap 300 tūkstošus latu.

Sadarbības projektu ietvaros fakultātes studentiem, maģistantiem, doktorantiem un mācībspēkiem ir iespēja stažēties un praktizēties dažādu valstu augstskolās un zinātniskajās iestādēs.

Plašais zinātniski pētnieciskais darbs laukkopībā, lopkopībā un dārzkopībā bagātina studiju procesu un ļauj zinātniski pamatoti runāt ar konsultāciju dienesta darbiniekiem un zemniekiem lauku dienās, semināros un konferencēs.

Jauns studiju virziens fakultātē ir uzņēmējdarbība. Tā nepieciešamību nosaka zinošu un iniciatīvas bagātu mazo un vidējo uzņēmumu vadītāju trūkums laukos. Šai virzienā ir jāizvērs arī zinātniski pētnieciskais darbs.

Lai jaunā izdevuma Agronomijas vēstis pirmais numurs ir labs sākums Latvijai nozīmīgā lauksaimniecības zinātnieku devuma atspoguļošanai.